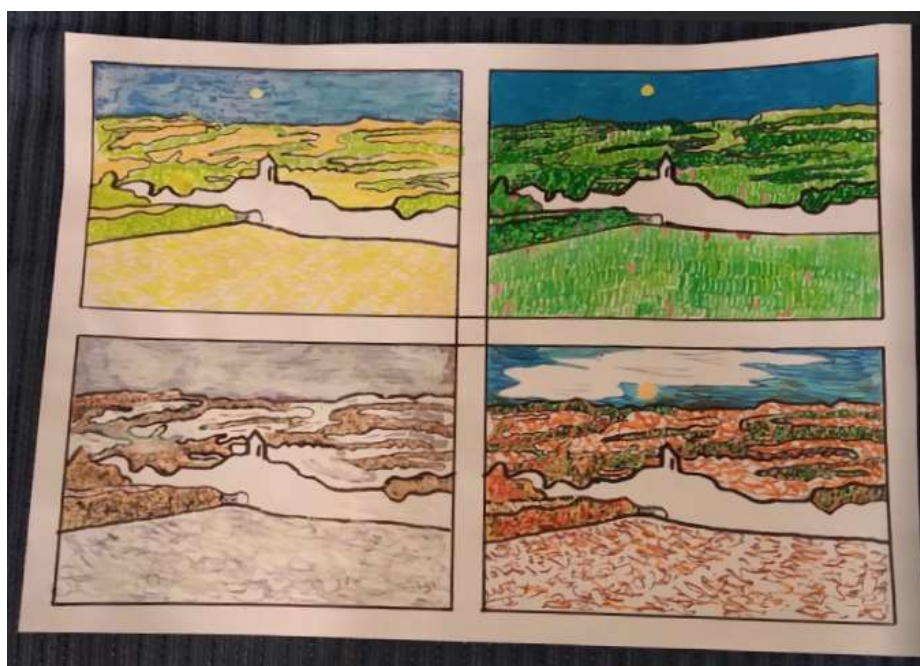

ELS PAISATGES DE MONTMANEU

Hola, sóc en Maneu, un pit-roig de la zona , que us proposa que m'acompanyeu a fer una volta per Montmaneu i junts...

- descobrirem l'entorn natural del poble,
- gaudirem de la natura,
- aprendrem aplicacions tecnològiques relacionades amb la natura,
- coneixerem aplicacions de les plantes i curiositats dels animals,
- contemplem la natura des de diferents punts de vista.

Montmaneu és un municipi de la comarca de l'Anoia, situat a l'extrem occidental de la comarca, al límit de la Segarra. Inclou el nucli de la Panadella, i l'antic priorat de Sant Jordi de Riquer. Pertany a dues conques hidrogràfiques; a ponent, a la de l'Ondara, i per tant a la del Segre i Ebre, i a llevant a la de l'Anoia i Llobregat.

La carretera N-II travessa el terme municipal pel port de la Panadella, mentre que l'autovia A-2 hi discorre de manera gairebé paral·lela. D'altra banda, la carretera de Santa Coloma de Queralt a Sant Guim de Freixenet creua el municipi de nord a sud, unint els dos nuclis de població del terme. Al sud de la Panadella, la carretera BV-2234 duu a Carbasí (Argençola).

L'economia del municipi és bàsicament agrícola, amb predomini dels cereals, i ramadera (aviram, porcí). Actualment no hi ha activitat industrial, tot i que en el passat hi havia hagut paraires i telers de cànem. Pel que fa al sector serveis, el nucli de la Panadella compta amb alguns establiments hotelers.

<http://www.idescat.cat/codis/?id=50&n=9&c=081332>

<https://www.montmaneu.cat/>

<http://aplicacions.municat.gencat.cat/index.php?page=consulta&mostraEns=0813320002>

Us proposo descobrir flora, faunes, curiositats i paisatges a través de la següent ruta:

<https://ca.wikiloc.com/rutes-a-peu/circular-davistaments-67178961>

Aquesta ruta circular s'inicia des d'un extrem del poble, a sota la pista esportiva agafem el camí que surt a la dreta i baixa fins a la bassa de l'anomenat Torrent del Martí. Un cop allí agafarem un camí enmig del bosc cap a l'esquerra fins al camí de la Tallada. Tot seguit pujarem altre cop al punt de sortida per un camí envoltat per camps de cereals. No patiu, que jo, en Maneu us ajudaré a portar a terme les 9 activitats, indicades al mapa.

La ruta presenta el següent desnivell:

→ 3,24 km
↗ 61 m
↘ 61 m
△ Fàcil

Temps
una hora 39 minuts

El poble de Montmaneu està envoltat de camps de cereals i el cicle d'aquest cultiu proporcionen una varietat cromàtica al llarg de l'any:

- Primavera → verd intens degut a que el cereal està creixent.
- Estiu → groc intens → el cereal s'ha segat i només queda la palla.
- Tardor → els camps estan llaurats deixant entreveure tons marrons.
- Hivern → la boira i gebre de l'hivern cobreixen els camps de tons grisos.

Activitat 1) La natura en moviment

Situa't al començament de la ruta (41.626454,1.4152209) i fes una foto o dibuix del camp que tens al davant. Us indico el lloc. (<https://www.google.com/maps/place>). Som-hi!!

Anota els colors que hi destaquen.

Fixa't per exemple en els tons verdosos de la primavera:

Intenta repetir la foto i/o dibuix cada tres mesos....i compara les fotos i/o dibuixos. Veuràs que a cada època de l'any els colors predominants són diferents!

Un cop situats agafarem el camí de la dreta i just després de passar per sota la pista esportiva, i pareu-vos a contemplar la varietat floral, tal com faig jo:

Activitat 2. Quantes plantes coneixem?

A veure quants minuts tardem en identificar deu plantes diferents?

I vint plantes?

Alguns exemples i aplicacions:

	Planta	Aplicacions / anècdotes
	Margall (<i>Lolium rigidum</i>)	Gramínia considerada mala herba. S'utilitzava com a ferratge pels animals, era molt ben acceptat. Es pot utilitzar com a adob verd. Indicadora de sols amb pH elevats (pH>7, bàsic), creixen en sòls amb poca retenció de nutrients.
	Ravenissa blanca (<i>Diplotaxis erucoides</i>)	La flor proporciona un gust picant similar a la mostassa (recorda al wasabi, però menys intens), degut a la presència de glucosinolats.
	Malva (<i>Malva sylvestris</i>)	Creix en terres rics en matèria orgànica, afavorida per la presència de carbonat càlcic. Comestible un cop eliminats els mucíl·lag de les fulles (s'aconsegueix després de 10 minuts en ebullició). Elevat contingut Ca, K, fibra, components fenòlics. Elevada capacitat antioxidant i microbiana. Colorant: lila.
	Rosella (<i>Papaver rhoeas</i>)	Parts comestibles: fulles (contenen fibra, Na, Cu, àcid fòlic..), llavors (fibra, àcids grassos poliinsaturats: àcid fòlic. Compte conté oxàlic, abstenir-se persones amb càlculs renals).

Esbarzer (Rubus ulmifolius)

Els seus fruits són les mores, les quals proporcionen unes excel·lents melmelades. Fonts de fibra, Mn i Vitamina E, flavonoides (antioxidants).

Borrajta (borago officinalis)

El nom de la planta ve de la «borra», pèl, que cobreix totes les parts de la planta. Les fulles El nom de la planta ve de la «borra», pèl, que cobreix totes les parts de la planta. Les fulles esmicolades s'utilitzen en amanides. En alguns països s'arrebossen amb ou i farina i se'n fan bunyols.

En aquest apartat només podem tastar les plantes si anem acompanyats per adults. Lesravenisses, segur que ens sorprendrà el seu sabor picant. Ens hem d'assegurar que la planta sigui neta (no hagin fumigat..) i comentar-ho només en cas de nens / nenes majors de 12 anys (1^r ESO).

Cada any podem proposar plantes noves (en un estudi realitzat al 2013 pel CECI, Centre d'Estudis d'Igualada vam arribar a identificar fins a 230 plantes al terme de Montmaneu).

La millor època per descobrir-les és a la primavera que és quan floreixen i podem identificar-les millor.

La llista es pot expandir, però tampoc no cal atabalar-nos amb massa informació.

Hi ha multitud de guies i catàlegs on consultar molta informació, us recomano la web de flora catalana <http://floracatalana.cat/drupal843/node>.

Per identificar les plantes una bona aplicació és Lens, on a partir d'una fotografia podem reconèixer de quina planta es tracta: <https://lens.google.com/intl/es-419/>

Activitat 3. Comptem fileres i columnes de pedres?

Anem baixant pel camí fins uns 300m, on es trobem amb murs de pedra que fan de barrera per evitar esllavissades.

Aquesta és una tècnica de construcció tradicional que es fa a partir de pedres encaixades sense l'ús de cap tipus d'argamassa per unir-les, només pedra seca per acabar d'omplir els buits que hi puguin quedar.

Montmaneu està en una zona amb força desnivells. Per tot el terme es poden observar marges de pedra seca i algunes cabanes de pedra seca.

Existeixen webs dedicades al món de la pedra seca: <https://www.totunmondepedraseca.cat/> i <http://www.pedraseca.net/>

Ens plantem al mig del camí i ens adonem que hi ha murs de pedra seca.

Podem jugar a comptar el que té un nombre de files més alt: 5, 6...7...i columnes?...aquí ja és més difícil perquè no estan arrencades. Jo, en Maneu, jaestic passant llista a les files dels marges.

Activitat 4. Escoltem els ocells

Anem seguint fins gairebé arribar al desnivell mínim. Ara us demano silenci i ens posem a escoltar als ocells. Intentem esbrinar quan ocells diferents som capaços distingir.

Al terme de Montmaneu s'han arribat a identificar fins a 100 espècies d'ocells diferents. Hi ha multitud de guies per identificar ocells. Al llarg de la ruta podem trobar: oriols, astor, esparver, xot, enganya-pastor, àguila calçada, àguila marcenca, duc...

Des d'aquesta web et pots baixar informació gratuïta i recursos per identificar d'ocells: <http://instimontsoriu.blogspot.com/2012/11/posters-natura.html>

Existeix una base de dades anomenada ornitho (<https://www.ornitho.cat/>) on els aficionats i experts enregistren les observacions d'ocells.

Si ens donem d'alta podem enregistrar els avistaments que fem des del mòbil mateix amb l'aplicació Naturalist (https://www.ornitho.cat/index.php?m_id=20025).

Podem donar una ullada a veure si hi ha observacions de la zona de Montmaneu.

Ex. de les últimes entrades enregistrades a Ornitho a la zona de Montmaneu:

dijous 1 de febrer 2021
Montmaneu (E266/6191) / Montmaneu (AR0)
1 Mala ocell (Otocoris melanocephalus)
Detall Observació
Comentari: A l'entrada A2 a prop del pk 532. Atropellat i mort.
dijous 6 de desembre 2020
Montmaneu (E266/6191) / Montmaneu (AR0)
1 Altop corall (Sialia sialis)
Comentari: Fort llucada per sobre de la carretera B-100
Informació: tx adult
dijous 13 d'octubre 2020
Montmaneu (E266/6191) / Montmaneu (AR0)
1 Esparver vulgar (Acridothera tristis)
1 Colaba flamejada (Phoenicurus phoenicurus)
1 Hirak blava (Hirundo daurata)
24 Estellets roigueres (Merula persina)
dijous 22 d'octubre 2020
Montmaneu (E266/6191) / Montmaneu (AR0)
1 Altop corall (Sialia sialis)
Comentari: Fort llucada per sobre de la carretera B-100
dijous 20 d'agost 2020
Montmaneu (E266/6191) / Montmaneu (AR0)
1 Volter corall (Sialia sialis)

Us proposo entrar a Ornitho i jugar amb les estadístiques, informació de les diferents espècies. Potser descobriu els meus cants!!

Aquesta aplicació serveix per reconèixer el so dels ocells, potser us ajudarà → <https://birdnet.cornell.edu/>

Al capdavant de la baixada ens trobem amb una bassa que depenent de l'estació de l'any i del que hagi plogut últimament pot estar més o menys plena.

Si estem de sort ens podem ensopegar amb algun ocell despistat, berrat pescaire, ànec, esquirol, cap al capvespre s'escolten granotes, veiem voltejar ratpenats. En èpoques de pluja minsa l'evaporació de l'aigua deixa al descobert arbres i vegetació coberts d'algues que li dona un aspecte teranyinós i «màgic».

Activitat 5. Observem petjades i rastres a la bassa

A les vores de la bassa s'observa una gran presència d'animals, són nombroses les petjades que apareixen al fang. Us proposo que enumereu quantes petjades diferents podeu comptar i de quins animals es tracta. Jo ja n'ha comptat cinc de diferents!! Us repto a buscar també els rastres com excrements i plomes, pèls...que ens ajudaran a adonar-nos de la riquesa biològica del Torrent del Martí.

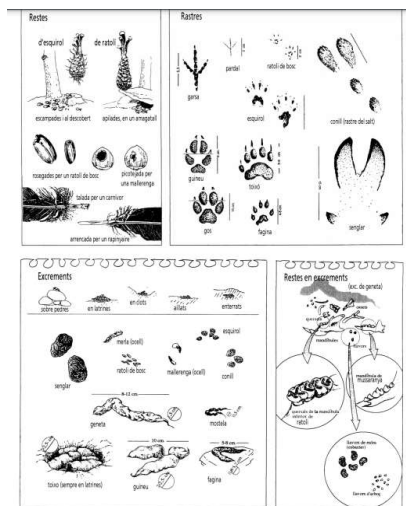

El següent codi ens permet descarregar una aplicació al mòbil per identificar les petjades:

Podem consultar la guia del Parc Natural de Collserola: https://www.parcnaturalcollserola.cat/pdfs/pdfs_cdre/RECURS_curs_mestres_FUB_rastresirestes.pdf

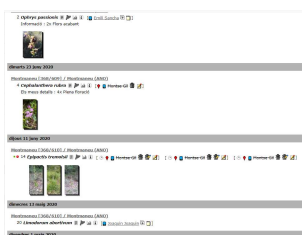

Activitat 6. Busquem orquídiess

A les nostres contrades també podem observar orquídiess. A la zona de Montmaneu n'hem identificat unes quinze espècies diferents. Floreixen des del febrer fins a finals d'estiu. Us deixo algunes mostres que he trobat pel voltant de la bassa...a veure si les localitzeu. Si les trobeu no les colliu ni talleu, només les podeu fotografiar o dibuixar. Si voleu les podeu incloure a la base de dades d'Ornitho, què disposa d'un apartat exclusiu per orquídiess.

Pàgina web d'orquídiess de l'Anoia i tríptic d'orquídiess: <https://www.orquidiesanoia.cat/> i <https://www.orquidiesanoia.cat/guies-i-documents-de-treball/>

Activitat 7. Timó o farigola? Romaní

Seguidament agafem el camí a l'altre banda de la bassa. Tot passejant pel senderet ens anem trobant amb la reina de les aromàtiques de la zona mediterrània: la farigola o timó. Montmaneu està a una zona de transició entre català oriental i occidental. Tan aviat ens trobem gent que li diu timó (més habitual a la zona de Lleida) com farigola (més habitual a a Tarragona i Barcelona).

- I tu, com li dius?? Jo romaní,piu , piu.

El romaní és una altre herba aromàtica molt abundant a la zona.

Us proposo que cerqueu branques de farigola o romaní. Aquestes si que les podeu collir (sense passar-vos!!) i endur-vos-les a casa. S'utilitzen sovint per cuinar en guisats. La farigola també es fa servir per fer infusions o sopes. És un antibacterià, antisèptic, expectorant, diürètic...

Compareu l'olor i el sabor de les dues plantes (mossegueu només un tros petit). Compte que les plantes poden estar envoltades d'abelles. Ambdues plantes són aptes per a que les abelles en produeixin mel.

El sender transcorre entre un petit bosquet resseguint un torrent que recull les aigües de pluja fins a la bassa. Aquest camí s'acaba en un sembrat de blat, on si estem de sort podem observar cabirols i conills.

Activitat 8. Parelles de groc i de verd

Un cop al camp de cereal anem enfilant ja de tornada. Ens esperen un parell de pujades, d'uns 500 m de longitud. Anem passejant, comentant les jugades, recordant el que em après.

No sé si us heu fixat però al llarg del camí ens hem trobat (sobretot a la primavera) amb plantes d'un color groc intens que s'assemblen..però una punxa i l'altre no..la que punxa és l'argilaga i la que no és la ginesta...No patiu que jo, en Maneu us les ensenyo.

Ginesta

Argilaga

També ens hem trobem amb dos tipus de cereals. A veure si ho encertes? Si, és clar que sí...l'un és blat i l'altre ordi. Aneu amb compte a no trepitjar els sembrats.

El blat fa una espiga més grossa i no té aquestes herbes fines i primes al voltant. L'ordi té un gra i una espiga més prima i llarga. El verd també és diferent, l'ordi és més groguenc, i el blat una verd més fosc. En realitat i ha altres cereals i variats de blat i ordi. La foto de sota espero que us ajudi a diferenciar-los:

Activitat 9. Reconeixem...l'«sky line» de Montmaneu...

Doncs apa, ja hem arribat al final del camí...espero que hagueu gaudit.

Enfilem el camí, ara ja bastant pla i contemplem la silueta («sky line») de Montmaneu. Esbrina quin és l'edifici singular característic de cada poble? De lluny és gairebé el primer que veiem... Exacte, el campanar!!

Quan sonen les campanes s'escolten des de varis km. En temps antic els pagesos no tenien rellotge i es guiaven pel so de les campanes (i de la posició de les sol) per saber l'hora que era. El dissabte a les dues del migdia les campanes sonen més cops per indicar que comença el cap de setmana, que donava lloc al descans setmanal. Actualment estan programades i només toquen de vuit del matí a deu del vespre. Que seria un poble sense el so de les campanes!!

Per finalitzar pots anar a jugar a la pista poliesportiva i gaudir de la natura i el paisatge que l'envolta. Vinga, som-hi que us espero per fer un partidet!!

Espero que hagueu gaudit del passeig i de la natura, tant com jo de la vostra companyia!
Fins aviat!!

Maneu Piu